

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

دکتر علی شریعتی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد
جغرافیای سیاسی

عنوان:

بررسی شیوه ها و سیاست های کنترل مرز نمونه مورد مطالعه

مرزهای شرقی ایران (خراسان رضوی-افغانستان)

استاد راهنما:

دکتر سید هادی زرقانی

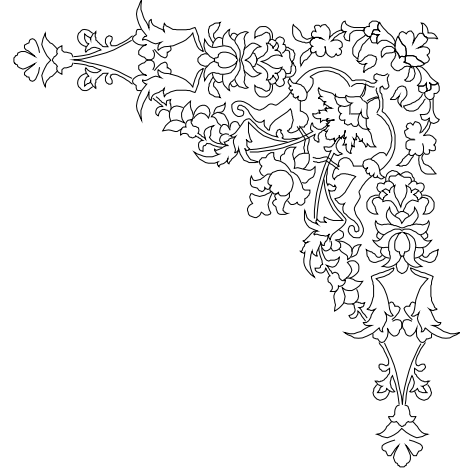
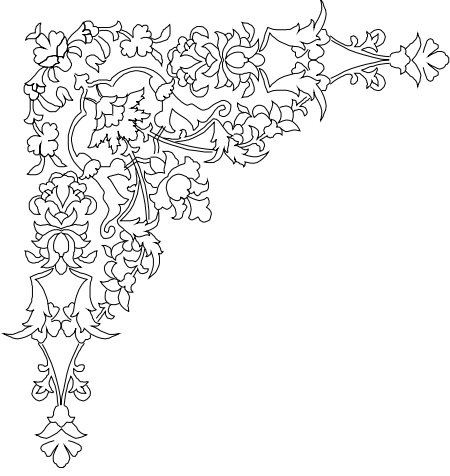
استاد مشاور:

دکتر هادی اعظمی

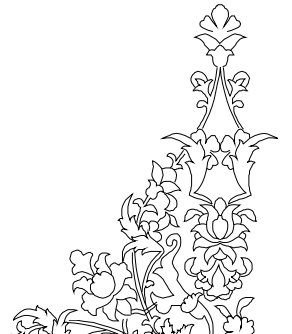
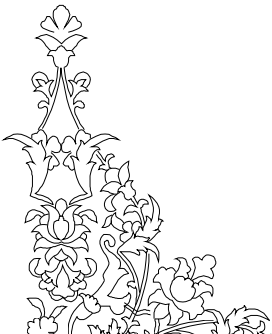
پژوهشگر:

امین لطفی

تابستان ۱۳۹۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اظهارنامه

اینجانب امین لطفی دانشجوی دوره کارشناسی ارشد رشته جغرافیای سیاسی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد نویسنده رساله/پایان نامه بررسی شیوه ها و سیاست های کنترل مرز نمونه مورد مطالعه مرزهای شرقی ایران(خراسان رضوی- افغانستان) تحت راهنمایی آقای دکتر سیدهادی زرقانی متعهد می شوم:

- تحقیقات در این رساله/پایان نامه توسط اینجانب انجام شده است و از صحت و اصالت برخوردار است.
- در استفاده از نتایج پژوهشهای محققان دیگر به مرجع مورد استفاده استناد شده است.
- مطالب مندرج در رساله/پایان نامه تاکنون توسط خود یا فرد دیگری برای دریافت هیچ نوع مدرک یا امتیازی در هیچ جا ارائه نشده است.
- کلیه حقوق معنوی این اثر متعلق به دانشگاه فردوسی مشهد می باشد و مقالات مستخرج با نام « دانشگاه فردوسی مشهد » و یا « Ferdowsi University of Mashhad » به چاپ خواهد رسید.
- حقوق معنوی تمام افرادی که در به دست آمدن نتایج اصلی رساله/پایان نامه تأثیرگذار بوده اند در مقالات مستخرج از رساله/پایان نامه رعایت شده است.
- در کلیه مراحل انجام این رساله/پایان نامه، در مواردی که از موجود زنده (یا بافتهای آنها) استفاده شده است ضوابط و اصول اخلاقی رعایت شده است.
- در کلیه مراحل انجام این رساله/پایان نامه، در مواردی که به حوزه اطلاعات شخصی افراد دسترسی یافته یا استفاده شده است، اصل رازداری، ضوابط و اصول اخلاق انسانی رعایت شده است.

امین لطفی

۱۳۹۰/۶/۲۹

مالکیت نتایج و حق نشر

- کلیه حقوق معنوی این اثر و محصولات آن (مقالات مستخرج، کتاب، برنامه های رایانه ای، نرم افزارها و تجهیزات ساخته شده) متعلق به دانشگاه فردوسی مشهد می باشد. این مطلب باید به نحو مقتضی در تولیدات علمی مربوطه ذکر شود.
- استفاده از اطلاعات و نتایج موجود در رساله/پایان نامه بدون ذکر مرجع مجاز نمی باشد.

بسمه تعالی

فرم ارزشیابی پایان نامه کارشناسی ارشد

نام و نام خانوادگی دانشجو: امین لطیفی شماره دانشجویی: ۹۸۱۳۱۲۸۰۶۸ گروه آموزشی: جغرافیا
 رشته: جغرافیا - گرایش: سیاسی تاریخ دفاع: ۹۰/۰۶/۲۹ نام و نام خانوادگی استاد راهنما: سیدهاد زرقا
 عنوان پایان نامه: بررسی شیوه ها - وسیله ها - کنترل هزینه ها - صورت ها - مرزها - مرزهای شهری - خوابگاه ها - امکانات

معیارهای ارزشیابی		حداکثر نمره	نمره کسب شده	ملاحظات
کیفیت نگارش	تسجیم در تنظیم و تدوین مطالب، حسن نگارش و رعایت دستورالعمل	۳	۳	
	کیفیت تصاویر، اشکال و منحنی های استفاده شده			
کیفیت علمی	بررسی تاریخچه موضوع و بیان سابقه پژوهش در موضوع	۱۲	۱۱.۵	
	ابتکار و نوآوری			
	ارزش علمی و یا کاربردی			
	استفاده از منابع و مؤخذ به لحاظ کمی و کیفی (به روز بودن)			
	کیفیت نظرات و پیشنهادات برای ادامه تحقیق			
کیفیت ارائه	تسلط به موضوع و توانایی در پاسخگویی به سئوالات در جلسه دفاع	۳	۳	
	نحوه ارائه (رعایت زمان، تنظیم موضوع، کیفیت ترانس پرئسی و ...			
مقاله	مقاله مستخرج از پایان نامه که براساس دستورالعمل تهیه و به تأیید استاد راهنما رسیده و به همراه پایان نامه تحویل گردیده است	۱	۱.۵	
گزارش ها	تحویل به موقع گزارش ها	۱	۱	
نمره پایان نامه		۱۰	۱۹	

اعضای هیئت علمی	نام و نام خانوادگی	مرتبه علمی	نام دانشگاه	امضاء
استاد راهنما	<u>سیدهاد زرقا</u>	<u>استادیار</u>	<u>مزدوسی</u>	
استاد مشاور	<u>هادر اعظمی</u>	<u>د</u>	<u>مزدوسی</u>	
عضو دفاع				
عضو دفاع و نماینده تحصیلات تکمیلی	<u>دکتر محمد رحیم رحمانا</u>	<u>دانشیار</u>	<u>مزدوسی</u>	

جلسه دفاع با حضور هیئت داوران تشکیل و پایان نامه با اخذ نمره به عدد ۱۹ / حروف هجرتوزده با درجه عالی.....

- بدون اصلاحات پذیرفته شد.
 با اصلاحات پذیرفته شد (دانشجو موظف است تا تاریخ ..... پایان نامه اصلاح شده خود را که به تأیید ..... رسیده است به گروه آموزشی تحویل دهد).
 مردود شناخته شد.

گزارش نماینده تحصیلات تکمیلی: برابر عنوان و موارد حسب دعای استاد راهنما
 نام و امضای نماینده تحصیلات تکمیلی: تایخ و امضا

نام مدیر گروه: برایه خالید ۹۰/۰۶/۲۹
 ** (لطفاً به توضیحات مندرج در پشت برگه توجه فرمایید) **
امیر امیر ۹۰/۰۷/۰۶

صور تجلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

جلسه دفاع از پایان نامه آقای امین لطیفی دانشجوی دوره کارشناسی ارشد رشته حرفه‌های گرایش
سیاسی در ساعت ۱۲ روز پنجشنبه در محل سالن اجتماعات دانشکده ادبیات با حضور امضا کنندگان ذیل
تشکیل گردید. پس از بررسی های لازم، هیأت داوران پایان نامه نامبرده را با نمره به عدد ۱۹
به حروف نوزده و با درجه عالی مورد تأیید قرار داد / نداد.

عنوان رساله

بررسی تطبیقی سیاست در مدل‌های مختلف توسعه در کشورهای در حال توسعه

امضا

هیئت داوران

- داور: دکتر محمد رحیم رحمانی
دانشیار گروه حرفه‌های گرایش دانشگاه فردوسی مشهد
- داور و نماینده تحصیلات تکمیلی: دکتر محمد رحیم رحمانی
دانشیار گروه حرفه‌های گرایش دانشگاه فردوسی مشهد
- استاد راهنما: دکتر سید محمد هاشمی
گروه حرفه‌های گرایش دانشگاه فردوسی مشهد
- استاد مشاور: دکتر هادی احمدی
گروه حرفه‌های گرایش دانشگاه فردوسی مشهد
- مدیر گروه: دکتر پرویز خانی
گروه حرفه‌های گرایش دانشگاه فردوسی مشهد

تقدیم به:

پدر و مادرم که همواره در پستی و بلندی های دوران تحصیل مرا همراه بوده اند و دعای خیرشان همیشه بدرقه راهم بوده است.

به

اساتید گرانقدرم دکتر سید هادی زرقانی و دکتر هادی اعظمی که علاوه بر آموختن نگرشی نو در جغرافیای سیاسی، معلمان اخلاق من بودند.

به

تمامی شهیدان وطن که همواره در طول تاریخ از مرزهای ایران پاسبانی کرده و برای حفظ و حراست از تمامیت ارضی این سرزمین کهن جانفشانی کرده اند.

تشکر و قدردانی:

بر خود واجب می دانم مراتب سپاس و امتنان خود را از اساتید بزرگوار و ارجمندم، جناب آقای دکتر سید هادی زرقانی و جناب آقای دکتر هادی اعظمی، که زحمت راهنمایی و مشاوره اینجانب را تقبل فرمودند اعلام داشته و برایشان آرزوی پیروزی و بهروزی داشته باشم.

از جناب آقای دکتر محمدرحیم رهنما که زحمت داوری این پایان نامه را تقبل فرمودند نیز تشکر و سپاس فراوان دارم.

همچنین بر خود لازم می دانم از زحمات بی دریغ تمامی اساتید فرزانه که در طول تحصیل در دانشگاه تربیت معلم تهران و دانشگاه فردوسی مشهد افتخار شاگردی آنان را داشته ام تقدیر و تشکر نموده و برایشان آرزوی سعادت و سلامتی داشته باشم.

در پایان از همکاری های صمیمانه تمامی مسولان سیاسی – انتظامی استانداری خراسان رضوی، کارشناسان فنی گروه مرز استانداری خراسان رضوی و تمامی اعضای هیات علمی و دانشجویان جغرافیای سیاسی که در تکمیل پرسشنامه با اینجانب همکاری کرده اند تشکر و سپاسگزاری می کنم و برایشان آرزوی پیروزی و بهروزی از خداوند دارم.

بسمه تعالی

دانشگاه فردوسی مشهد

دانشکده ادبیات و علوم انسانی دکتر علی شریعتی

عنوان/پایان نامه: بررسی شیوه‌ها و سیاست‌های کنترل مرز نمونه‌مورد مطالعه مرزهای شرقی ایران (خراسان رضوی - افغانستان)

نام نویسنده: امین لطفی

نام استاد(ان) راهنما: دکتر سیدهادی زرقانی

نام استاد(ان) مشاور: دکتر هادی اعظمی

رشته تحصیلی: جغرافیای سیاسی	گروه: جغرافیا	دانشکده: ادبیات و علوم انسانی دکتر علی شریعتی
تاریخ دفاع: ۱۳۹۰/۶/۲۹	تاریخ تصویب: ۱۳۸۹/۱۲/۹	
تعداد صفحات: ۲۹۸	دکتری ☐	کارشناسی ارشد ☒

چکیده رساله/پایان نامه :

مرز سیاسی به پدیده‌ای فضایی اطلاق می‌شود که منعکس کننده قلمرو حاکمیت یک دولت بوده و مطابق قواعد خاص در مقابل حرکت انسان، انتقال کالا یا نشر افکار و ... مانع ایجاد می‌کند. بحث در مورد کنترل بهینه مرزهای سیاسی، که شاید به اندازه تاریخیچه‌ی ترسیم مرزها سابقه داشته باشد از گذشته تا کنون مورد توجه حکومت‌ها بوده و حکومت‌ها از ابزارها و روش‌های مختلفی برای کنترل مرزهایشان استفاده کرده‌اند. با این حال، هنوز هم در بخش‌های مختلف جهان، کنترل بهینه مرزها، معضلی برای حکومت‌هاست و دولت‌ها، همچنان در صدد یافتن راه‌های بهتر و موثرتری برای کنترل مرزهایشان هستند. کشور ایران نیز، در سال‌های اخیر به دلیل وجود شرایط نامناسب و حتی بحرانی در برخی کشورهای همسایه و پیامدهای منفی آن، سیاست کنترل مرزهای بین‌المللی را با جدیت مورد توجه قرار داده است. در این میان، مرزهای استان خراسان رضوی و افغانستان به دلیل وجود شرایطی همانند، بی‌ثباتی سیاسی و فقدان چتر حاکمیتی فراگیر در افغانستان، تردهای غیر قانونی اتباع مهاجر، قاچاقچیان و اشراق، حضور و فعالیت گروه‌های مسلح تروریستی همچون طالبان و القاعده و کارتل‌های مواد مخدر و... از جمله مناطق ناامن محسوب شده و تا کنون تلاش‌های متعددی از سوی مقامات و نهادهای مسئول برای کنترل این مرزها صورت گرفته است. در این پژوهش انواع سیاست‌ها و روش‌های کنترل و مدیریت مرز در طول مرزهای شرقی (خراسان رضوی و افغانستان) مورد بررسی قرار گرفته است. گردآوری اطلاعات به شیوه کتابخانه‌ای و میدانی انجام شده و اطلاعات با استفاده از نرم افزار Spss و با روش توصیفی و تحلیلی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. نتایج به دست آمده حاکی از آن است که سیاست‌ها و شیوه‌های کنترل و مدیریت مرز در طول مرزهای خراسان رضوی و افغانستان نقش موثری در کنترل و نفوذناپذیری مرز داشته است.

کلید واژه: مرز بین‌المللی، امنیت مرز، سیاست‌های کنترل مرز، خراسان رضوی، افغانستان	استاد راهنما: دکتر سیدهادی زرقانی تاریخ: ۱۳۹۰/۶/۲۹
---	---

فهرست مطالب

فصل اول: کلیات تحقیق

۲	مقدمه:
۲-۱-۱	طرح مسئله:
۵	۲-۱-۲-سوالات تحقیق:
۵	۲-۱-۲-۱-سوال اصلی تحقیق:
۵	۲-۲-۱-سوالات فرعی:
۶	۳-۱-پیشینه و سابقه تحقیق:
۸	۴-۱-اهمیت و ضرورت انجام تحقیق:
۹	۵-۱-اهداف تحقیق:
۱۰	۶-۱-فرضیه های تحقیق:
۱۰	۷-۱-روش انجام تحقیق:
۱۱	۸-۱-روش گردآوری اطلاعات:
۱۱	۹-۱-مشکلات و محدودیت های تحقیق:

فصل دوم: مبانی نظری تحقیق

۱۴	۲-۱-بخش اول: مفاهیم و اصطلاحات مرزی:
۱۴	۲-۱-۱-مرز:
۱۴	۲-۱-۲-سرحد:
۱۴	۲-۱-۳-مرزبان:
۱۵	۲-۱-۴-مرزبانی:
۱۵	۲-۱-۴-۱-حدود و اختیارات سازمان مرزبانی:
۱۶	۲-۱-۵-مرزدار:
۱۶	۲-۱-۶-مرزنشین:
۱۶	۲-۱-۷-استوارنامه:
۱۶	۲-۱-۸-مسائل مرزی:
۱۷	۲-۱-۹-مشاهدات مرزی:
۱۷	۲-۱-۱۰-اتفاقات مرزی(حوادث مرزی):
۱۷	۲-۱-۱۰-۱-چگونگی جلوگیری و کاهش وقایع و اتفاقات مرزی:

۱۸.....	۲-۱-۱۰-۲-مراحل رسیدگی به مسائل مرزی:
۱۹.....	۲-۱-۱۱-پاسگاه مرزی:
۱۹.....	۲-۱-۱۲-پاسگاه ساحلی:
۱۹.....	۲-۱-۱۳-جاده مرزی:
۲۰.....	۲-۱-۱۴-خطوط مرزی:
۲۰.....	۲-۱-۱۵-خط تامین مرز:
۲۰.....	۲-۱-۱۶-منابع مشترک مرزی:
۲۰.....	۲-۱-۱۷-یادداشت تفاهم یا تفاهم نامه:
۲۱.....	۲-۱-۱۸-گذرنامه:
۲۱.....	۲-۱-۱۹-مسافر:
۲۱.....	۲-۱-۲۰-عابر غیر مجاز:
۲۱.....	۲-۱-۲۱-متجاوز مرزی:
۲۱.....	۲-۱-۲۲-مهاجر:
۲۲.....	۲-۱-۲۳-معاود:
۲۲.....	۲-۱-۲۴-پناهنده:
۲۲.....	۲-۱-۲۵-آواره:
۲۲.....	۲-۱-۲۶-دروازه مرزی مجاز:
۲۲.....	۲-۱-۲۷-معابر وصولی:
۲۳.....	۲-۱-۲۸-معابر نفوذی:
۲۳.....	۲-۱-۲۹-تجاوز:
۲۳.....	۲-۱-۳۰-تردد مجاز مرزی:
۲۳.....	۲-۱-۳۱-تردد غیر مجاز مرزی:
۲۳.....	۲-۱-۳۲-معبّر مجاز:
۲۴.....	۲-۱-۳۳-تسهیلات گذرنامه ای یا پروانه گذر مرزی:
۲۴.....	۲-۱-۳۴-منطقه مرزی:
۲۴.....	۲-۱-۳۵-مرز مطلوب:
۲۴.....	۲-۱-۳۶-اقدامات دفاعی غیرعامل در مرز:
۲۵.....	۲-۱-۳۷-آسیب پذیری امنیتی مرز:
۲۵.....	۲-۱-۳۸-قاجاق:

۲۵	.....	مبارزه با قاچاق: ۳۹-۱-۲
۲۵	.....	کنترل عملیاتی: ۴۰-۱-۲
۲۶	.....	منابع انسانی: ۴۱-۱-۲
۲۶	.....	عوارض حساس: ۴۲-۱-۲
۲۶	.....	علائم مرزی: ۴۳-۱-۲
۲۶	.....	انواع علائم مرزی: ۴۳-۱-۲
۲۷	.....	نقش علائم مرزی در حفظ تمامیت ارضی: ۴۳-۱-۲
۲۸	.....	اهمیت علائم مرزی: ۴۳-۱-۲
۲۹	.....	وزارت کشور: ۴۴-۱-۲
۳۰	.....	طرز: ۴۵-۱-۲
۳۰	.....	معبر: ۴۶-۱-۲
۳۰	.....	آمایش مناطق مرزی: ۴۷-۱-۲
۳۰	.....	آسیب پذیری: ۴۸-۱-۲
۳۰	.....	استتار: ۴۹-۱-۲
۳۰	.....	استتار چند طیفی: ۴۹-۱-۲
۳۱	.....	استتار حرارتی: ۴۹-۱-۲
۳۱	.....	استتار دود: ۴۹-۱-۲
۳۱	.....	استتار راداری: ۴۹-۱-۲
۳۲	.....	استراق سمع: ۴۹-۱-۲
۳۲	.....	امنیت خارجی: ۵۰-۱-۲
۳۲	.....	امنیت داخلی: ۵۱-۱-۲
۳۲	.....	امنیت ملی: ۵۲-۱-۲
۳۲	.....	امنیت عملیات: ۵۳-۱-۲
۳۳	.....	امنیت اطلاعات: ۵۴-۱-۲
۳۳	.....	امنیت فیزیکی: ۵۵-۱-۲
۳۳	.....	انواع سیستم های شناسایی: ۵۶-۱-۲
۳۳	.....	باندهای فرکانسی راداری: ۵۷-۱-۲
۳۴	.....	حریم حفاظتی: ۵۸-۱-۲
۳۴	.....	حریم امنیتی: ۵۹-۱-۲

۳۴.....	۶۰-۱-۲-حسگر:
۳۴.....	۶۱-۱-۲-کانال:
۳۵.....	۶۲-۱-۲-سیخور(خورشیدی):
۳۵.....	۶۳-۱-۲-دیواره بتونی:
۳۵.....	۶۴-۱-۲-میخ بتونی:
۳۵.....	۶۵-۱-۲-شانه بتونی:
۳۵.....	۶۶-۱-۲-ترانشه:
۳۵.....	۶۷-۱-۲-برجک ثابت:
۳۵.....	۶۸-۱-۲-پاسگاه شناور:
۳۶.....	۶۹-۱-۲-آب نما:
۳۶.....	۷۰-۱-۲-کویدن خاکریز:
۳۶.....	۷۱-۱-۲-انسداد دهانه ها:
۳۶.....	۷۲-۱-۲-تله های انفجاری:
۳۶.....	۷۳-۱-۲-گشتی:
۳۷.....	۷۴-۱-۲-گشت زنی:
۳۷.....	۷۵-۱-۲-رد:
۳۷.....	۷۶-۱-۲-ردزنی:
۳۷.....	۷۷-۱-۲-کمین:
۳۷.....	۲-۲-بخش دوم: مبانی نظری تحقیق:
۳۷.....	۱-۲-۲-تاریخچه مرز:
۳۸.....	۲-۲-۲-ویژگی های ذاتی مناطق مرزی:
۴۰.....	۳-۲-۲-اهمیت مطالعه مرز در جغرافیای سیاسی:
۴۰.....	۴-۲-۲-مرز از نگاه قانون:
۴۰.....	۱-۴-۲-۲-وظیفه مراقبت و کنترل از مرزهای جمهوری اسلامی ایران:
۴۱.....	۲-۴-۲-۲-اهمیت مرز از نظر قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران:
۴۱.....	۵-۲-۲-مراحل مختلف تعیین خطوط مرزی:
۴۱.....	۱-۵-۲-۲-تعیین و تعریف مرز:
۴۲.....	۲-۵-۲-۲-تحدید حدود:
۴۲.....	۳-۵-۲-۲-علامت گذاری:

۴۲.....۲-۲-۵-۶-اداره مؤثر مرز: .....

۴۲.....۲-۲-۶-انواع مرز: .....

۴۴.....۲-۲-۷-طبقه بندی مورفولوژیکی مرزهای بین المللی: .....

۴۴.....۲-۲-۷-۱-مرزهای طبیعی یا فیزیوگرافیک: .....

۴۴.....۲-۲-۷-۲-مرزهای هندسی: .....

۴۵.....۲-۲-۷-۳-مرزهای انسانی - جغرافیایی یا فرهنگی: .....

۴۵.....۲-۲-۷-۴-مرزهای ترکیبی: .....

۴۵.....۲-۲-۸-مرزهای جدید: .....

۴۵.....۲-۲-۸-۱-مرزهای فضایی: .....

۴۶.....۲-۲-۸-۲-مرزهای هویتی: .....

۴۶.....۲-۲-۸-۳-مرزهای الکترونیک: .....

۴۷.....۲-۲-۸-۳-۱-کد کشورها: .....

۴۷.....۲-۲-۸-۳-۲-مرزهای اینترنتی: .....

۴۷.....۲-۲-۸-۳-۳-کارت های اعتباری: .....

۴۸.....۲-۲-۸-۳-۴-فیلتر: .....

۴۸.....۲-۲-۹-امنیت مرز: .....

۴۹.....۲-۲-۹-۱-وضعیت روابط سیاسی دو کشور همسایه: .....

۴۹.....۲-۲-۹-۲-میزان اعمال حاکمیت دولت کشور همسایه در قلمرو خود: .....

۴۹.....۲-۲-۹-۳-مسائل اقتصادی: .....

۵۰.....۲-۲-۹-۴-وابستگی قومی و مذهبی مرزنشینان دو طرف مرز: .....

۵۰.....۲-۲-۹-۵-مسائل فرهنگی و اجتماعی: .....

۵۰.....۲-۲-۹-۶-کنترل مطلوب مرزها: .....

۵۱.....۲-۲-۱۰-رابطه مرز و امنیت: .....

۵۱.....۲-۲-۱۱-مظاهر امنیت مرزی: .....

۵۲.....۲-۲-۱۲-اختلافات مرزی: .....

۵۲.....۲-۲-۱۲-۱-اختلافات ناشی از مکان دقیق مرز: .....

۵۳.....۲-۲-۱۲-۲-اختلاف بر سر قلمرو: .....

۵۳.....۲-۲-۱۲-۳-اختلافات عملکردی: .....

۵۳.....۲-۲-۱۲-۴-اختلافات مرزی ناشی از استفاده از یک منبع مشترک: .....

۵۳.....۲-۲-۱۳-نقش و کارکرد مرزها:.....

۵۳.....۲-۲-۱۳-نقش مرز به عنوان یک مانع دفاعی:.....

۵۴.....۲-۲-۱۳-نقش مرز به عنوان یک مانع سیاسی:.....

۵۴.....۲-۲-۱۳-نقش مرز به عنوان یک مانع اجتماعی:.....

۵۴.....۲-۲-۱۳-نقش مرز به عنوان یک مانع اقتصادی:.....

۵۵.....۲-۲-۱۴-تحول کارکرد مرز:.....

۵۶.....۲-۲-۱۵-ارتباطات مرزی:.....

۵۷.....۲-۲-۱۵-توجه به مرز نشینان:.....

۵۷.....۲-۲-۱۵-موقعیت اقتصادی مناطق مرزی:.....

فصل سوم: محیط شناسی تحقیق

۵۹.....۳-۱-بخش اول : معرفی استان خراسان رضوی.....

۵۹.....۳-۱-۱-ویژگی های طبیعی استان:.....

۶۱.....۳-۱-۲-آب و هوای استان:.....

۶۲.....۳-۱-۳-پوشش گیاهی دراستان:.....

۶۲.....۳-۱-۴-وضع ارتفاعات و توپوگرافی:.....

۶۳.....۳-۱-۵-شبکه آبها:.....

۶۴.....۳-۱-۵-۱-آبهای زیر زمینی:.....

۶۵.....۳-۱-۵-۲-آبهای سطحی:.....

۶۵.....۳-۱-۶-کلیات انسانی - اقتصادی:.....

۶۹.....۳-۱-۷-تقسیمات کشوری:.....

۷۲.....۳-۱-۸-معرفی شهرستان تربت جام:.....

۷۸.....۳-۱-۹-معرفی شهرستان تایباد:.....

۸۱.....۳-۱-۱۰-معرفی شهرستان خواف:.....

۸۵.....۳-۱-۱۱-قومیت ها در منطقه مورد مطالعه:.....

۸۶.....۳-۱-۱۲-مذهب در منطقه مورد مطالعه:.....

۸۷.....۳-۲-بخش دوم : معرفی کشور افغانستان.....

۸۷.....۳-۲-۱-موقعیت و ویژگی های طبیعی :.....

۹۱.....۳-۲-۲-ویژگی های انسانی - اقتصادی:.....

۹۱.....۳-۲-۲-۱-جمعیت و ویژگی های آن:.....

۹۲..... ۲-۲-۲-۳-۲-دین و مذهب: ۲-۲-۲-۳

۹۲..... ۳-۲-۲-۳-۳-نژاد و قومیت: ۳-۲-۲-۳

۹۳..... ۴-۲-۲-۳-۴-زبان: ۴-۲-۲-۳

۹۷..... ۵-۲-۲-۳-۵-اقتصاد افغانستان: ۵-۲-۲-۳

۹۸..... ۶-۲-۲-۳-۶-کشاورزی: ۶-۲-۲-۳

۹۸..... ۷-۲-۲-۳-۷-صنایع: ۷-۲-۲-۳

۹۹..... ۸-۲-۲-۳-۸-معادن: ۸-۲-۲-۳

۹۹..... ۹-۲-۲-۳-۹-مواد مخدر: ۹-۲-۲-۳

۱۰۲..... ۳-۲-۳-۳-سابقه و تاریخچه نظام سیاسی افغانستان: ۳-۲-۳-۳

۱۰۳..... ۴-۲-۳-۴-سازماندهی سیاسی فضا و ولایت های مرزی افغانستان با ایران: ۴-۲-۳-۴

۱۰۶..... ۳-۳-۳-بخش سوم: مرزهای شرقی خراسان رضوی - افغانستان ۳-۳-۳

۱۰۶..... ۱-۳-۳-۱-مرزهای افغانستان: ۱-۳-۳-۱

۱۰۷..... ۲-۳-۳-۲-مرزهای ایران و افغانستان: ۲-۳-۳-۲

۱۰۸..... ۳-۳-۳-۳-فرایند شکل گیری مرزهای شرقی ایران: ۳-۳-۳-۳

۱۰۹..... ۱-۳-۳-۳-۱-حکمت ژنرال ماکلین انگلیسی (۱۸۹۱): ۱-۳-۳-۳

۱۱۰..... ۲-۳-۳-۳-۲-حکمت کلنل ماکماهون انگلیسی: ۲-۳-۳-۳

۱۱۰..... ۳-۳-۳-۳-۳-حکمت فخرالدین آلتای: ۳-۳-۳-۳

۱۱۲..... ۴-۳-۳-۴-وضعیت خطوط مرزی در منطقه: ۴-۳-۳-۴

۱۱۲..... ۵-۳-۳-۵-بررسی های نظامی منطقه: ۵-۳-۳-۵

۱۱۳..... ۶-۳-۳-۶-دهلیزها، محورها و معابر مهم نظامی منطقه: ۶-۳-۳-۶

فصل چهارم: شیوه ها و سیاست های کنترل مرز

۱۱۷..... ۱-۴-۱-تاریخچه کنترل مرز: ۱-۴-۱

۱۲۰..... ۲-۴-۲-نمونه های تاریخی کنترل مرز: ۲-۴-۲

۱۲۰..... ۱-۲-۴-۱-دیوار چین: ۱-۲-۴-۱

۱۲۲..... ۲-۲-۴-۲-دیوار گرگان (سد سکندر): ۲-۲-۴-۲

۱۲۳..... ۳-۲-۴-۳-دیوار برلین: ۳-۲-۴-۳

۱۲۷..... ۴-۲-۴-۴-دیوار حائل: ۴-۲-۴-۴

۱۳۰..... ۳-۴-۳-راهبردهای مدیریت و کنترل مرزها: ۳-۴-۳

۱۳۱..... ۱-۳-۴-۱-انتخاب استراتژی: ۱-۳-۴-۱

۱۳۱	..... ۴-۳-۱-۱- استراتژی تهدید محور:
۱۳۲	..... ۴-۳-۱-۲- استراتژی فرصت محور:
۱۳۲	..... ۴-۳-۱-۳- استراتژی تلفیقی (ستتزی):
۱۳۳	..... ۴-۳-۲- مدل های مدیریت مرزی:
۱۳۳	..... ۴-۳-۲-۱- مدل مدیریتی نظامی - انتظامی:
۱۳۴	..... ۴-۳-۲-۲- مدل مدیریتی کارکردی و توسعه گرا:
۱۳۶	..... ۴-۳-۲-۳- مدل مدیریتی همه جانبه گرا و ترکیبی:
۱۳۷	..... ۴-۳-۳- سیستم مدیریت مرزی:
۱۳۷	..... ۴-۳-۳-۱- سیستم های مدیریت مرزی باز:
۱۴۰	..... ۴-۳-۳-۲- سیستم مدیریت مرزی کنترل شده:
۱۴۰	..... ۴-۳-۳-۳- سیستم مدیریت مرزی بسته:
۱۴۰	..... ۴-۴- نقش تجهیزات و امکانات در اداره و کنترل مرزها:
۱۴۱	..... ۴-۴-۱- تجهیزات فیزیکی کنترل مرز:
۱۴۲	..... ۴-۴-۱-۱- نیروی انسانی:
۱۴۳	..... ۴-۴-۱-۲- خندق و خاکریزهای موازی با مرز:
۱۴۴	..... ۴-۴-۱-۳- برجک های دیده بانی:
۱۴۴	..... ۴-۴-۱-۴- میدان موانع شامل تله های انفجاری و منور:
۱۴۵	..... ۴-۴-۱-۵- دیواره های بتونی:
۱۴۶	..... ۴-۴-۱-۶- سیم خاردار یا فنس توری:
۱۴۶	..... ۴-۴-۱-۷- نوار تراشیده و ایجاد شیار شخمی:
۱۴۷	..... ۴-۴-۱-۸- جاده های مرزی:
۱۴۷	..... ۴-۴-۲- تجهیزات الکترونیکی کنترل مرزها:
۱۴۸	..... ۴-۴-۲-۱- فناوری اشعه ایکس:
۱۴۹	..... ۴-۴-۲-۲- آشکار ساز:
۱۵۰	..... ۴-۴-۳- دوربین :
۱۵۰	..... ۴-۴-۳-۱- دوربین دید در روز:
۱۵۱	..... ۴-۴-۳-۲- دوربین های مادون قرمز(دید در شب):
۱۵۲	..... ۴-۴-۳-۳- دوربین های حرارتی:
۱۵۳	..... ۴-۴-۳-۴- مزایای دوربین های حرارتی نسبت به دید در شب:

۱۵۳	..... ۴-۴-۴-عینک های دید درشب:
۱۵۳	..... ۴-۴-۱-مقایسه دوربین های دید در شب با عینک های دید در شب:
۱۵۴	..... ۴-۵-استفاده از اطلاعات ماهواره ای:
۱۵۵	..... ۴-۶-سامانه موقعیت یاب جهانی (GPS):
۱۵۶	..... ۴-۷-دستگاه شنود:
۱۵۶	..... ۴-۸-رادار:
۱۵۷	..... ۴-۸-۱-رادارهای مراقبت زمینی:
۱۵۸	..... ۴-۹-سیستم کنترل موقعیت AVL:
۱۵۸	..... ۴-۱۰-سنسور:
۱۵۹	..... ۴-۱۱-حسگر و انواع آن:
۱۶۰	..... ۴-۱۱-۱-حسگر مادون قرمز حرارتی:
۱۶۰	..... ۴-۱۱-۲-حسگر مادون قرمز نزدیک:
۱۶۰	..... ۴-۱۱-۳-حسگر ماورابنفش:
۱۶۰	..... ۴-۱۱-۴-حسگرهای راداری:
۱۶۱	..... ۴-۱۱-۵-حسگرهای زیستی (بیوسنسور):
۱۶۱	..... ۴-۱۱-۶-حسگرهای غیرفعال:
۱۶۱	..... ۴-۱۱-۷-حسگرهای فعال:
۱۶۱	..... ۴-۱۱-۸-حسگرهای مرئی:
۱۶۲	..... ۴-۱۲-بالگرد:
۱۶۲	..... ۴-۱۳-برج های منطقه ای:
۱۶۲	..... ۴-۱۴-گشتی های مراقبتی:
۱۶۲	..... ۴-۱۵-ربات سرباز:
۱۶۳	..... ۴-۵-تعیین حریم و منطقه مرزی:
۱۶۵	..... ۴-۶-طرح ها و سیاست های کنترل مرز:
۱۶۵	..... ۴-۶-۱-سازماندهی مناسب:
۱۶۵	..... ۴-۶-۲-تجهیزات مناسب:
۱۶۶	..... ۴-۶-۳-نیروی با انگیزه مرزی
۱۶۶	..... ۴-۶-۴-توسعه و عمران مرزها:
۱۶۷	..... ۴-۶-۵-موازن قانونی:

۱۶۷	.....۴-۶-۶- هماهنگی بین دستگاههای اجرایی:
۱۶۸	.....۴-۷- مروری بر کنترل مرز در کشورهای مختلف جهان:
۱۶۹	.....۴-۷-۱- کشور ایالات متحده آمریکا:
۱۷۵	.....۴-۷-۲- کشور پاکستان:
۱۸۱	.....۴-۷-۳- کشور ترکیه:
۱۸۲	.....۴-۷-۴- کشور مالزی:
۱۸۳	.....۴-۷-۵- کشور کانادا:
۱۸۵	.....۴-۷-۶- کشور سوئیس:
۱۸۶	.....۴-۷-۷- کشور هلند:
۱۸۷	.....۴-۷-۸- اسرائیل:
۱۸۹	.....۴-۸-۸- حصارهای امنیتی در سراسر دنیا:
۱۸۹	.....۴-۸-۱- هند / پاکستان:
۱۸۹	.....۴-۸-۲- عربستان سعودی / یمن:
۱۹۰	.....۴-۸-۳- قرقیزستان / ازبکستان:
۱۹۰	.....۴-۸-۴- ایرلند شمالی:
۱۹۰	.....۴-۸-۵- هند / بنگلادش:
۱۹۱	.....۴-۸-۶- تایلند / مالزی:
۱۹۱	.....۴-۸-۷- قبرس ترکی / قبرس یونانی:
۱۹۱	.....۴-۸-۸- کویت / عراق:
۱۹۲	.....۴-۸-۹- کره شمالی / کره جنوبی:
۱۹۲	.....۴-۸-۱۰- اسرائیل / مصر:
۱۹۳	.....۴-۸-۱۱- ایالات متحده آمریکا / مکزیک:
۱۹۳	.....۴-۸-۱۲- بوتسوانا / زیمباوه:
۱۹۳	.....۴-۸-۱۳- مراکش / اسپانیا:
۱۹۳	.....۴-۸-۱۴- عراق / همسایگانش:
۱۹۴	.....۴-۹- کنترل مرزهای ایران با تاکید بر مرزهای شرقی:
۱۹۴	.....۴-۹-۱- تاریخچه مرز و مرزبانی در ایران:
۱۹۷	.....۴-۹-۲- سازمان یافته شدن مرزبانی در ایران:
۱۹۸	.....۴-۹-۳- راهبرد نیروی انتظامی در کنترل مرز:

۱۹۹ ..... ۴-۹-۴-ویژگی عمده مرزهای ایران:

۲۰۰ ..... ۴-۹-۵-مدیریت مرز در ایران:

۲۰۰ ..... ۴-۹-۵-۱-ساختار قدرت:

۲۰۱ ..... ۴-۹-۵-۲-فرایند تصمیم گیری در مدیریت مرزی:

۲۰۱ ..... ۴-۹-۵-۳-مدیریت مرز:

۲۰۳ ..... ۴-۹-۵-۴-مدیریت کارکردی مرز:

۲۰۴ ..... ۴-۹-۶-مهمترین مسائل مرزهای شرقی ایران:

۲۰۴ ..... ۴-۹-۷-عوامل موثر در کارکرد مرز و روابط دو دولت ایران و افغانستان:

۲۰۵ ..... ۴-۹-۸-رفتار افغانه نسبت به مرز:

۲۰۶ ..... ۴-۹-۹-رفتار ایران نسبت به مرز:

۲۰۷ ..... ۴-۱۰-نقاط مثبت تجهیزات و امکانات مرزی اجرا شده در مرز شرقی:

۲۰۹ ..... ۴-۱۱-نقاط ضعف و معایب طرح های انسداد مرز:

فصل پنجم: یافته های میدانی تحقیق

۲۱۲ ..... مقدمه:

۲۱۲ ..... ۵-۱-۱-ابزار تحقیق و بررسی گوبه ها:

۲۱۵ ..... ۵-۱-۱-۱-گوبه اول: ویژگی های آب و هوایی منطقه مرزی:

۲۱۶ ..... ۵-۱-۲-گوبه دوم: ویژگی های توپوگرافی منطقه مرزی:

۲۱۷ ..... ۵-۱-۳-گوبه سوم: سکونت اقلیت های (قومی، مذهبی و زبانی):

۲۱۸ ..... ۵-۱-۴-گوبه چهارم: وضعیت نامناسب اقتصادی و معیشتی مردم:

۲۱۹ ..... ۵-۱-۵-گوبه پنجم: قاچاق(مواد مخدر، سوخت و کالا):

۲۲۰ ..... ۵-۱-۶-گوبه ششم: مهاجرت و تردهای غیرمجاز افغانه:

۲۲۱ ..... ۵-۱-۷-گوبه هفتم: اقدامات دولت افغانستان:

۲۲۲ ..... ۵-۱-۸-گوبه هشتم: حضور نیروهای نظامی آمریکا و ناتو در افغانستان:

۲۲۳ ..... ۵-۱-۹-گوبه نهم: نقش و اهمیت سیاست ها و شیوه های کنترل مرز:

۲۲۴ ..... ۵-۱-۱۰-گوبه دهم: انسداد فیزیکی مرز:

۲۲۵ ..... ۵-۱-۱۱-گوبه یازدهم: جلوگیری از تردهای غیرمجاز موتوری:

۲۲۶ ..... ۵-۱-۱۲-گوبه دوازدهم: شبکه ارتباطی مناسب در حاشیه مرز:

۲۲۷ ..... ۵-۱-۱۳-گوبه سیزدهم: وجود پاسگاه ها و برجک های دیده بانی:

۲۲۸ ..... ۵-۱-۱۴-گوبه چهاردهم: گشت زنی های مرزی:

۲۲۹	..... گویه پانزدهم: میزان موفقیت طرح های مربوط به کنترل و انسداد فیزیکی مرز
۲۳۰	..... گویه شانزدهم: استفاده از رادار و تجهیزات راداری
۲۳۱	..... گویه هفدهم: استفاده از حسگرها و سنسورهای حساس به عبور(افراد، وسایل موتوری)
۲۳۲	..... گویه هجدهم: سیستم موقعیت یاب جهانی (GPS)
۲۳۳	..... گویه نوزدهم: استفاده از تجهیزات دیده بانی
۲۳۴	..... گویه بیستم: نقش تجهیزات الکترونیکی در جلوگیری از تردهای غیرمجاز موتوری
۲۳۵	..... گویه بیست و یکم: میزان موفقیت طرح های مربوط به کنترل و انسداد الکترونیکی مرز
۲۳۶	..... گویه بیست و دوم: تخلیه روستاهای مرزی
۲۳۷	..... گویه بیست و سوم: تعیین حریم و منطقه ممنوعه مرزی
۲۳۸	..... گویه بیست و چهارم: اعتبارات مالی
۲۳۹	..... گویه بیست و پنجم: مکان گزینی مناسب واحدهای مرزی
۲۴۰	..... گویه بیست و ششم: ایجاد گمرکات و گذرگاهها مرزی و تسریع در اعطا و صدور گذرنامه
۲۴۱	..... گویه بیست و هفتم: ایجاد بازارچه های مرزی جدید و یا گسترش بازارچه مرزی موجود
۲۴۲	..... گویه بیست و هشتم: مشارکت مرزنشینان با مسئولان مرزبانی
۲۴۳	..... گویه بیست و نهم: روحیه و انگیزه مادی ماموران واحدهای مرزی
۲۴۴	..... گویه سی ام: آموزش و تخصص ماموران واحدهای مرزی
۲۴۵	..... گویه سی و یکم: تشکیل فرماندهی مرزبانی و انسجام در امور مرزی
۲۴۶	..... گویه سی و دوم: هماهنگی بین دستگاهها و نهادهای مرتبط با امور مرز

فصل ششم: تجزیه و تحلیل، نتیجه گیری و ارائه پیشنهادات

۲۵۱	..... ۱-۶- جمع بندی و نتایج تحقیق:
۲۵۳	..... ۲-۶- آزمون فرضیات:
۲۵۳	..... ۱-۲-۶- فرضیه اول:
۲۵۵	..... ۲-۲-۶- فرضیه دوم:
۲۵۷	..... ۳-۲-۶- فرضیه سوم:
۲۶۴	..... ۳-۶- ارائه راهکارها و پیشنهادات:
۲۶۶	..... فهرست منابع و مآخذ:
۲۷۴	..... ضمایم
۲۸۱	..... چکیده انگلیسی